

ผลการประชุมคณะทำงานเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน
ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน
(Working Committee on Financial Services Liberalization under the ASEAN Framework
Agreement on Services: WC-FSL) ครั้งที่ ๔๓
วันที่ ๒๗-๒๘ เมษายน ๒๕๕๘
ณ เมืองบาโคลอด สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

การประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๔๓ มี Mr. Hermino C. Runas, Jr. ผู้แทนกระทรวงการคลัง สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ทำหน้าที่ประธานการประชุม และมี Mr. Boualith Khounsy ผู้แทนกระทรวงการคลัง สปป. ลาว ทำหน้าที่ประธานร่วมในการประชุม (ประธานร่วม) โดยมีสาระสำคัญของการประชุม ดังนี้

๑. ความคืบหน้าการดำเนินการในกรอบการรวมกลุ่มสาขาประกันภัย (Insurance Integration) และการเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) ในสาขาประกันภัยของอาเซียน

๑.๑ ที่ประชุมพิจารณาร่าง Terms of Reference (TOR) ของคณะทำงานเฉพาะกิจ (Ad-hoc Task Force) ที่ยกร่างโดยสำนักเลขาธิการอาเซียน และของกรอบความร่วมมือเพื่อดูแลเร่งรัด กระบวนการรวมกลุ่มสาขาประกันภัยของอาเซียน (ASEAN Insurance Forum: AIF) ซึ่งยกร่างโดยสิงคโปร์ โดยร่าง TOR ทั้งสองแบบมีรายละเอียดคล้ายคลึงกัน คือ มีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมโยงและประสานการทำงาน ระหว่างกรอบ WC-FSL และกรอบนายทะเบียนประกันภัยอาเซียน (ASEAN Insurance Regulators' Meeting: AIRM) รวมถึงภาคเอกชนและหน่วยงานอื่น ๆ ตามแต่จะมีประเด็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเร่งรัดและติดตามกระบวนการ เปิดเสรีในสาขาประกันภัยของอาเซียนให้เป็นไปตามแผนการเปิดเสรีสาขาประกันภัยภายใต้กรอบการรวมกลุ่ม สาขาประกันภัยของอาเซียน (ASEAN Insurance Integration Framework: AIIF)

อย่างไรก็ตาม ร่าง TOR ทั้งสองแบบมีความแตกต่างกันในบางประเด็น อาทิ เรื่อง องค์ประกอบของสมาชิก (Institutional Structure) ที่ AIF ระบุชัดเจนว่าสมาชิกจะประกอบด้วยผู้แทนจาก WC-FSL, AIRM และสภาประกันภัยอาเซียน (ASEAN Insurance Council: AIC) ในฐานะผู้แทนภาคเอกชน ในขณะที่ Ad-hoc Task Force ไม่ได้ระบุถึงการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในฐานะสมาชิกอย่างชัดเจน และเรื่อง ขั้นตอนการรายงานผลการดำเนินการ (Reporting Structure) ที่ Ad-hoc Task Force จะรายงานผลในขั้นแรก ต่อ WC-FSL ในขณะที่ AIF จะรายงานผลต่อทั้ง WC-FSL และ AIRM ซึ่งที่ประชุมได้หารือถึงความเป็นไปได้ที่จะ เกิดการซ้ำซ้อนในการทำงานและการรายงานผล รวมถึงลำดับและขั้นตอนการรายงานผลของ AIF ที่ผู้แทน สศค. (นายฤทธิฯ) ให้ความเห็นว่ามีรายละเอียดผิดไปจากมติของอาเซียน ซึ่งสิงคโปร์จะนำไปพิจารณาและประสานไปยัง สำนักเลขาธิการอาเซียนอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ที่ประชุมมีมติให้สำนักเลขาธิการอาเซียนจัดทำตารางเปรียบเทียบ รายละเอียดของร่าง TOR ทั้งสองแบบข้างต้น และเวียนให้ประเทศสมาชิกพิจารณาและแสดงความเห็นโดยระบุ ตัวเลือกที่แต่ละประเทศสนับสนุนกลับมายังสำนักเลขาธิการอาเซียนภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘ และได้ กำหนดในเบื้องต้นให้เริ่มจัดการประชุม Ad-hoc Task Force หรือ AIF ครั้งแรกในช่วงระหว่างการประชุม WC-FSL ครั้งต่อไป

๑.๒ ประธานร่วม (สปป. ลาว) ในฐานะประเทศผู้ประสานงานด้านการเสริมสร้าง ขีดความสามารถในสาขาประกันภัยของอาเซียนได้รายงานความคืบหน้าของการดำเนินการในด้านต่าง ๆ โดยแจ้งว่า ได้รับข้อมูลความต้องการรับ/ให้ความช่วยเหลือด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถในสาขาประกันภัยจากประเทศ สมาชิกครบถ้วนแล้ว โดยมีกัมพูชา ไทย เวียดนาม และอินโดนีเซียขอปรับปรุงข้อมูล รวมทั้งได้สรุปแผนและตาราง การฝึกอบรมของปี ๒๕๕๘ ให้ที่ประชุมรับทราบ นอกจากนี้ ประธานร่วมได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพิจารณา ประเด็นสำคัญด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถต่าง ๆ อาทิ การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการรับ/ให้

ความช่วยเหลือด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถในสาขาประกันภัยให้สอดคล้องกับแผนการเปิดเสรีสาขาประกันภัยภายใต้กรอบ AIIF การดำเนินการเพื่อให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการเสริมสร้างขีดความสามารถมากขึ้น โดยเฉพาะการส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง AIC และสถาบันฝึกอบรมและวิจัยประกันภัยแห่งอาเซียน (ASEAN Insurance Training and Research Institute Supervisors: AITRI) รวมถึงการประสานขอการสนับสนุนด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถและการฝึกอบรมในสาขาประกันภัยจากคณะทำงานเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถ (Steering Committee on Capacity Building: SCCB) ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบผู้ว่าการธนาคารกลางอาเซียน ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้แทนมาเลเซียให้ความเห็นว่าอาจมีข้อจำกัดเนื่องจาก SCCB มีขอบเขตงานที่ได้รับมอบหมายครอบคลุมสาขาการธนาคารเท่านั้น จึงแนะนำให้อาเซียนพยายามหาการสนับสนุนจากแหล่งอื่นจนสุดความสามารถก่อน หากหาไม่ได้ค่อยแจ้งไปทาง SCCB เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

นอกจากนี้ ประธานร่วมได้แจ้งที่ประชุมถึงปัญหาที่ภาคเอกชนไม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรมสาขาประกันภัยจาก AITRI ได้เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องขอบเขตหน้าที่ตาม TOR ประธานร่วมจึงขอให้ประเทศสมาชิกช่วยให้ข้อมูลหากมีกรอบความร่วมมือหรือเวทีด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถและการฝึกอบรมอื่น ๆ ที่ภาคเอกชนสามารถเข้าร่วมด้วยได้ ทั้งนี้ ผู้แทน คปภ. ได้ให้ข้อมูลว่าไทยกำลังจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสมาคมนายทะเบียนประกันภัย (National Association of Insurance Commissioners: NAIC) ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะมีการฝึกอบรมโดยเปิดให้ภาคเอกชนเข้าร่วมด้วย จึงขอเชิญชวนสมาชิกในสาขาประกันภัยเข้าร่วมการประชุมโดยจะแจ้งรายละเอียดเพิ่มเติมในที่ประชุม AIRM ต่อไป

๒. ความคืบหน้าในการจัดทำพิธีสารอนุวัติข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ฉบับที่ ๖ และการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน รอบที่ ๗ ภายใต้กรอบความตกลงด้านการค้าบริการของอาเซียน

๒.๑ ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามในพิธีสารฯ ฉบับที่ ๖ ครบถ้วนแล้วเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยสำนักเลขาธิการอาเซียนจะจัดส่งสำเนาพิธีสารฯ ฉบับสมบูรณ์พร้อมรับรองสำเนาให้ทุกประเทศสมาชิกต่อไป โดยขอให้ประเทศสมาชิกเร่งดำเนินการตามกระบวนการภายในเพื่อให้สัตยาบันพิธีสารฯ ในกรณีนี้ ไทยแจ้งความคืบหน้าการดำเนินการในเรื่องนี้ว่ากระทรวงการคลังได้ประสานไปยังกระทรวงการต่างประเทศเพื่อให้มีหนังสือแจ้งการให้สัตยาบันไปยังสำนักเลขาธิการอาเซียนแล้ว

ในส่วนของร่างแผนและกรอบเวลาในการเจรจา รอบที่ ๗ นั้น สำนักเลขาธิการอาเซียนจะปรับปรุงร่างให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นและเวียนให้ประเทศสมาชิกต่อไป

๒.๒ ในการประชุมครั้งนี้ ยังไม่มีประเทศใดยื่นรายการขอเรียกร้อง (Request List) หรือรายการข้อเสนอ (Offer List) ต่อกัน อย่างไรก็ตาม บางประเทศได้แจ้งความประสงค์ยื่นข้อเรียกร้อง/ข้อเสนอในเบื้องต้น ดังนี้

๒.๒.๑ ข้อเรียกร้อง

- อินโดนีเซีย: จะยื่นข้อเรียกร้องต่อเมียนมา สาขาการธนาคาร ในสาขาย่อยการให้เข้าทรัพย์สินแบบสืสซึ่งทางการเงิน สาขาย่อยการให้สินเชื่อประเภทต่างๆ ทั้งปวง และสาขาย่อยแฟคเตอริง
 - ฟิลิปปินส์: จะยื่นข้อเรียกร้องทั้งสาขาประกันภัย และสาขาการธนาคาร
 - เวียดนาม: จะยื่นข้อเรียกร้องสาขาประกันภัย
 - สิงคโปร์: จะยื่นข้อเรียกร้องสาขาประกันภัย ในสาขาย่อยตัวกลางประกันภัย
- ใน Mode 1, Mode 2 และสาขาย่อยการประกันภัยการขนส่งทางเรือ ทางอากาศ และการผ่านทางระหว่างประเทศ ใน Mode 1, Mode 2 และ Mode 3

๒.๒.๒ ข้อเสนอ

- บรูไนดารุสซาลาม: จะยื่นข้อเสนอสาขาประกันภัย ในสาขาย่อยการประกันภัยการขนส่งทางเรือ ทางอากาศ และการผ่านทางระหว่างประเทศ สาขาการธนาคาร ในสาขาย่อยการค้าในบัญชีของตนหรือบัญชีของลูกค้า และสาขาย่อยการจัดการสินทรัพย์
 - สปป. ลาว: จะยื่นข้อเสนอสาขาการธนาคาร ในสาขาย่อยการให้เข้าทรัพย์สินแบบลิสซิงทางการเงิน ใน Mode 3
 - มาเลเซีย: จะยื่นข้อเสนอสาขาประกันภัยโดยสอดคล้องกับแผนการเปิดเสรีสาขาประกันภัยภายใต้กรอบการรวมกลุ่มสาขาประกันภัยของอาเซียน
- นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกได้แจ้งความคืบหน้าเรื่องการเจรจาภายใต้กรอบการรวมกลุ่มสาขาการธนาคารของอาเซียน (ASEAN Banking Integration Framework: ABIF) ให้ที่ประชุมรับทราบ โดยขณะนี้ มาเลเซียอยู่ระหว่างการเจรจากับอินโดนีเซีย สิงคโปร์อยู่ระหว่างการเจรจากับอินโดนีเซีย ในขณะที่ฟิลิปปินส์แจ้งว่ามาเลเซียแจ้งความประสงค์ขอเปิดการเจรจาด้วย
- ทั้งนี้ ประธานการประชุมขอให้ทุกประเทศส่งรายการข้อเรียกร้อง/ข้อเสนอ อย่างเป็นทางการในการประชุม WC-FSL ครั้งต่อไป โดยขอให้ส่งรายการข้อเรียกร้อง/ข้อเสนอให้สำนักเลขาธิการอาเซียน ภายในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

๓. การดำเนินการทบทวนร่างภาคผนวกว่าด้วยบริการด้านการเงิน (Annex on Financial Services) ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน

๓.๑ ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาความผูกพันและถ้อยคำที่ใช้ในข้อต่างๆ ของร่างข้อบทว่าด้วยบริการด้านการเงินต่อเนื่องจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยสามารถหาข้อสรุปได้ในข้อ (Article) Scope and Definition และมีความคืบหน้าเพิ่มเติมในหลายข้อ โดยมีประเด็นสำคัญจากการพิจารณาในครั้งนี้ อาทิ ท่าทีของอินโดนีเซียที่ยังคงไม่รับข้อ New Financial Services รวมถึงการกำหนดนิยามของคำดังกล่าว ท่าทีของไทยที่ยืนยันให้พิจารณานิยามคำว่า New Financial Service และ Self-Regulatory Organizations ในข้อ Definition ควบคู่ไปกับการพิจารณาข้อ New Financial Services และข้อ Self-Regulatory Organizations นอกจากนี้ ไทยได้แจ้งท่าทีว่ายังไม่สามารถยอมรับให้มีการกำหนดนิยามคำว่า Financial Institution (สถาบันการเงิน) ที่เกี่ยวเนื่องและปรากฏอยู่ในหลายข้อได้ โดยเห็นควรให้ใช้คำว่า “Financial Services Suppliers” ก็เพียงพอแล้ว ในขณะที่มาเลเซียต้องการให้มีคำว่า Financial Institution ปรากฏในข้อ Payment and Clearing System อย่างไรก็ตาม มาเลเซียจะขอกลับไปพิจารณาท่าทีอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งที่ประชุมตกลงที่จะพิจารณาร่างฯ ต่อไปในการประชุมครั้งหน้า

๓.๒ จากท่าทีเบื้องต้นของคณะกรรมการประสานงานด้านบริการของอาเซียน (Coordinating Committee on Services: CCS) ที่ยอมรับให้ร่างบทบัญญัติว่าด้วยการค้าบริการด้านการเงินของอาเซียน มีลักษณะเป็นบท (Chapter) ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการอาเซียน (ASEAN Trade in Services Agreement: ATISA) ที่ยกร่างโดย CCS โดยสามารถมีข้อบทและเงื่อนไขความตกลงที่จำเป็นแยกเป็นของตนเองได้นั้น สำนักเลขาธิการอาเซียนได้ยกร่างข้อบทให้ประเทศสมาชิกพิจารณาเพิ่มเติม ได้แก่ ข้อ Most-Favoured-Nation-Treatment ข้อ Market Access ข้อ National Treatment และข้อ Negotiation of Specific Commitments ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการเปิดเสรีแบบ ASEAN 2 + X (การเริ่มเจรจาระหว่าง ๒ ประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความพร้อมและตกลงกันได้ก่อน แล้วจึงขยายจำนวนภาคีในภายหลังตามความพร้อมของแต่ละประเทศ) ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเจรจากรอบการรวมตัวภาคการธนาคารอาเซียน ทั้งนี้ ทุกประเทศขอกลับไป

พิจารณาข้อบทดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ไทยมีความเห็นว่าสำนักเลขาธิการอาเซียนควรสอบถาม CCS ในเรื่องข้อบทที่เกี่ยวกับรูปแบบการเปิดเสรีแบบ ASEAN 2 + X ว่ามีการพิจารณาจากสาขาบริการอื่นที่ใช้รูปแบบเดียวกันนี้ในการเจรจาอยู่หรือไม่ โดยอาจพิจารณาให้ระบุเรื่องนี้ลงใน ATISA เพื่อใช้ครอบคลุมทุกสาขาบริการแทนการระบุเฉพาะในบทการค้าบริการด้านการเงิน

๓.๓ เนื่องจาก CCS ได้เปลี่ยนแปลงกำหนดเวลาในการจัดทำ ATISA จากเดิมที่ต้องดำเนินการเสร็จสิ้นภายในปี ๒๕๕๔ ไปเป็นหลังปี ๒๕๕๘ ทำให้ไม่สอดคล้องกับกำหนดเวลาของการจัดทำบทการค้าบริการด้านการเงินที่ตั้งเป้าไว้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๘ ซึ่งที่ประชุม WC-FSL ได้พิจารณาประเด็นดังกล่าวและมีความเห็นร่วมกันให้คงกำหนดเวลาเดิมในการจัดทำบทการค้าบริการด้านการเงินไว้ โดยหากมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับ ATISA ในภายหลัง ให้ดำเนินการในลักษณะการขอปรับปรุงแก้ไขแทน

๔. การจัดทำ ASEAN Post-2015 Vision

ผู้แทนสิงคโปร์และไทยได้สรุปเนื้อหาและความคืบหน้าของการจัดทำเอกสาร “Broad Framework for Financial Integration and Finance Cooperation” ซึ่งรวมความเห็นของคณะทำงานและกรอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในภาคการเงินของอาเซียนให้ที่ประชุมรับทราบ โดยในขั้นตอนต่อไป สำนักเลขาธิการอาเซียนจะนำเอาเนื้อหาของเอกสารดังกล่าวมาปรับให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อบรรจุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเอกสาร AEC 2025 Attendant Documents ซึ่งรวบรวมความเห็นและข้อมูลจากคณะทำงานและกรอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จัดทำโดย High-Level-Taskforce on Economic Integration (HLTF-EI) และจะเวียนเนื้อหาดังกล่าวพร้อมทั้งเอกสาร AEC 2025 Attendant Documents ฉบับเต็มที่ได้รับความเห็นชอบจาก HLTF-EI (ขณะนี้อยู่ภายใต้การตรวจทานของสำนักงานติดตามการรวมตัวของอาเซียน (ASEAN Integration Monitoring Office: AIMO)) ให้ประเทศสมาชิกพิจารณาภายในต้นเดือนพฤษภาคม ทั้งนี้ ขอให้ประเทศสมาชิกส่งความเห็นต่อเอกสารดังกล่าวมายังสำนักเลขาธิการอาเซียนภายในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เพื่อรวบรวมเสนอ HLTF-EI ต่อไป

สำหรับการจัดทำเอกสาร Post-2015 Implementation Plan ซึ่งคาดว่าจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับแผนงานที่จะดำเนินการต่อไปภายหลังปี ๒๕๕๘ โดย WC-FSL จะรับผิดชอบในส่วนของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินนั้น ที่ประชุมตกลงกันว่า จะดำเนินการจัดทำเอกสาร AEC 2025 Attendant Documents ในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เสร็จสิ้นก่อน แล้วจึงเริ่มพิจารณาจัดทำเอกสารดังกล่าวในการประชุม WC-FSL ครั้งต่อไป

๕. ความคืบหน้าการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา

สำนักเลขาธิการอาเซียนสรุปความคืบหน้าของการเจรจาในกรอบความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) กรอบความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ACFTA) กรอบความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ฮ่องกง (AHKFTA) และกรอบความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) ให้ที่ประชุมรับทราบ โดยในกรอบ RCEP นั้น ที่ประชุมเห็นถึงความจำเป็นในการเตรียมท่าทีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาขาการค้าบริการด้านการเงินเพื่อใช้เป็นท่าทีของ WC-FSL ต่อไป ทั้งนี้ ประธานหรือประธานร่วม คนใดคนหนึ่ง จะเป็นผู้แทน WC-FSL เข้าร่วมการประชุม RCEP-TNC และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ที่มีกำหนดจัดขึ้นในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๔

๖. เรื่องอื่น ๆ

สำนักเลขาธิการอาเซียนขอให้ประเทศสมาชิกส่งความเห็นต่อร่างรายงานผลการศึกษา ASEAN Services Integration Report (ASIR) ซึ่งจัดทำขึ้นโดย AIMO ร่วมกับธนาคารโลกมายังสำนักเลขาธิการอาเซียนภายในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เพื่อรวบรวมเสนอ AIMO ต่อไป

๗. การประชุม WC-FSL ครั้งต่อไป

ประธานร่วมแจ้งว่าการประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๔๔ มีกำหนดจัดขึ้นที่เมืองจำปาศักดิ์ สปป. ลาว ในช่วงสัปดาห์แรกของเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘ โดยจะแจ้งรายละเอียดของวัน เวลา และสถานที่ จัดประชุมให้ประเทศสมาชิกทราบต่อไป
